

Marktconsultatie overzicht leveringszekerheid voor gasjaar 2027/2028

September 2026

Marktconsultatie overzicht leveringszekerheid voor gasjaar 2027/2028

Conform de vereisten die volgen uit de Gaswet, heeft GTS de uitgangspunten die zijn gehanteerd voor het overzicht leveringszekerheid, alsmede de voorlopige resultaten en uitkomsten, voorgelegd aan representatieve organisaties. De consultatieperiode heeft gelopen van 9 juli 2026 tot en met 6 augustus 2026.

Er zijn zes reacties binnengekomen, afkomstig van VEMW, VGN, Energie-Nederland, VLNG, Energy Traders Europe en de NAM.

Geen van de respondenten heeft aangegeven dat de reactie als vertrouwelijk moet worden behandeld. De zes reacties zijn in de originele vorm beschikbaar op de GTS-website.

Belangrijke thema's in de respons betreffen:

- ▶ De rol van LNG-import in seizoensflexibiliteit.
- ▶ Uitgangspunten rondom gasopslagen PGI Alkmaar en UGS Grijpskerk.
- ▶ Het internationale karakter van de gasmarkt.
- ▶ Het onderwerp van een noodvoorraad voor gas

Op elk van deze thema's en op andere opmerkingen en visies die voortkomen uit de marktconsultatie, wordt in het volgende overzicht nader ingegaan.

Consultatiematrix

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
VEMW	1.1	Consultatieperiode: Het overzicht leveringszekerheid moet uiterlijk op 15 september aan de minister worden aangeboden. GTS organiseert de consultatie echter gedurende de zomerperiode. Voor 2026 loopt deze van 9 juli tot en met 6 augustus. In deze periode zijn veel directe en indirecte betrokkenen met vakantie. Hierdoor is het lastig om de benodigde input van leden te verzamelen en tot een zorgvuldig afgestemde en breed gedragen reactie te komen. VEMW vindt dat de huidige consultatieperiode onvoldoende ruimte biedt voor een zorgvuldige consultatie van marktpartijen en representatieve organisaties. Wij adviseren daarom om de consultatie eerder aan te kondigen, zodat representatieve organisaties voldoende tijd hebben om de consultatie voor te bereiden en hun achterban te betrekken. Daarnaast stellen wij voor de consultatieperiode met ten minste twee weken te verlengen.	GTS heeft kennisgenomen van de opmerking over de consultatieperiode. GTS onderkent dat consultatie in de zomerperiode voor marktpartijen en representatieve organisaties praktisch uitdagend kan zijn. GTS neemt de suggestie mee ter overweging bij de totstandkoming van het Overzicht Leveringszekerheid 2027.	Geen inhoudelijke aanpassing aan het overzicht. Procespunt wordt meegenomen bij voorbereiding van een volgende consultatie.
	1.2	Onderscheid leveringszekerheid en voorzieningszekerheid: VEMW ziet graag dat GTS in het Overzicht Leveringszekerheid explicieter duidelijk maakt wat haar wettelijke taak is conform de Energiewet Artikel 3.66. Daarbij is het zaak onderscheid te maken tussen de reguliere werking van de gasmarkt en uitzonderlijke situaties waarin sprake is van marktfalen. Eenzijds kan worden beoordeeld in hoeverre de markt de voorzieningszekerheid borgt, waarbij vraag en aanbod op efficiënte wijze samenkomen en prijssignalen hun werk kunnen doen. Anderzijds kunnen zich situaties voordoen waarin de markt als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen, sabotage of ernstige technische verstoringen hierin faalt, of niet meer kan voorzien door een technische/infrastructurele beperking. VEMW adviseert GTS daarom om in haar analyses en aanbevelingen expliciet onderscheid te maken tussen deze verschillende typen risico's en duidelijk aan te geven welke maatregelen noodzakelijk zijn voor de uitvoering van haar wettelijke taak en welke voortkomen uit een bredere visie rondom leverings- en voorzieningszekerheid.	GTS onderschrijft het belang van een duidelijk onderscheid tussen leveringszekerheid en voorzieningszekerheid. In het Overzicht Leveringszekerheid wordt dit onderscheid reeds gemaakt door voorzieningszekerheid te beschrijven als een noodzakelijke randvoorwaarde voor leveringszekerheid. Het rapport kent een afgebakende wettelijke scope en richt zich op de beoordeling van de leveringszekerheid aan de hand van volumes, capaciteit en opslag. Analyses van situaties met geopolitieke verstoringen en marktfalen vallen formeel buiten dit rapport. GTS acht het, gezien de toenemende invloed van dergelijke ontwikkelingen op de gasvoorziening, wel wenselijk deze ontwikkelingen te duiden.	Inleiding en wettelijk kader wordt verduidelijkt. Extra toelichting wordt opgenomen op taak GTS, reikwijdte van het overzicht en onderscheid tussen reguliere situaties en uitzonderlijke verstoringen. Er is een paragraaf toegevoegd waarin uitleg over voorzieningszekerheid wordt gegeven.

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
VEMW	1.3	Marktwerving en vuldoelstellingen: VEMW staat voor het goede functioneren van de gasmarkt. De markt borgt optimaal de voorzieningszekerheid en leveringszekerheid op basis van vraag en aanbod en daaruit voortvloeiende prijssignalen. Ingrijpen in de markt is alleen gerechtvaardigd wanneer er sprake is van marktfalen en daardoor aantoonbaar onvoldoende de leveringszekerheid geborgd wordt. De verplichte vuldoelen zijn ingesteld omdat men veronderstelt dat de markt de leveringszekerheid niet borgt. Helaas verstoren de vuldoelen de werking van de Europese gasmarkt doordat zij prijssignalen beïnvloeden en de flexibiliteit van marktpartijen beperken.	GTS onderschrijft dat een vulverplichting als neveneffect kan hebben dat marktprikkels worden beïnvloed. Het is echter de wettelijke taak van GTS om te adviseren over het vulniveau van seizoensopslagen dat nodig wordt geacht om de leveringszekerheid te borgen. GTS acht beide scenario's (beperkte additionele LNG leveringen en veel additionele LNG leveringen) voorstelbare uitkomsten, daarbij hebben de beide scenario's een ander risicoprofiel. GTS vindt het niet prudent om het vuladvies volledig op het scenario met veel additionele LNG-leveringen te baseren.	Het scenario met extra flexibiliteit in LNG leveringen wordt een van de twee basisscenario's in het overzicht leveringszekerheid. Op basis hiervan heeft GTS een vuladvies van 93 TWh vastgesteld.
		Deze marktwerving geldt ook voor de mondiale LNG-markt. VEMW merkt op dat ontwikkelingen in de LNG-aanvoer onzeker blijven. Tegelijkertijd verwacht GTS dat het wereldwijd beschikbare LNG-volume de komende jaren toeneemt. Wanneer de vulgraad van de gasopslagen laag is, neemt de vraag naar LNG in Europa toe. Dit leidt tot een hogere betalingsbereidheid, waardoor flexibele LNG-ladingen eerder naar Europa zullen worden gestuurd dan naar andere afzetmarkten zoals Azië waar de prijselasticiteit, door de mogelijkheid kolen in plaats van gas in te zetten, hoger is. De markt reageert daarmee op prijssignalen en brengt vraag en aanbod opnieuw in evenwicht. Hoewel LNG geen flexibiliteit op de zeer korte termijn biedt zoals gasopslagen, draagt het op de middellange termijn wel degelijk bij aan flexibiliteit en aan de leveringszekerheid. Juist daarom is VEMW van mening dat het functioneren van de markt meer vertrouwen verdient bij de bepaling van het benodigde vuldoel.		
		Tegen deze achtergrond merkt VEMW op dat GTS in het consultatiedocument twee scenario's beschrijft. In het consultatiedocument overzicht gasleveringszekerheid stelt GTS dat in het basisscenario, met baseload levering van LNG, 'er bij de start van de winter voor gasjaar 2027/2028 een volume nodig is van 103 TWh in de seizoensgasopslagen. Dit vuldoel voor het gasjaar 2027/2028 is lager dan het vuldoel van 2026/2027 (115 TWh).		
		GTS schetst een ander scenario waarin LNG geleverd wordt met een seizoensprofiel, waarbij 'in de winter meer LNG geleverd zou kunnen worden. De benodigde vulgraad in dit scenario komt uit op 83 TWh. GTS stelt dat dit scenario vertrouwt 'op marktwerving waarin LNG in de winter wordt gekocht en geleverd indien de gasvraag hoog is vanwege een koudere winter. Toch kiest GTS voor het vuldoel van 103 TWh omdat dit 'een grotere mate van zekerheid biedt. Hieruit blijkt dat GTS onvoldoende vertrouwt op het functioneren van de gasmarkt. Waar komt het gebrek aan vertrouwen van GTS in het functioneren van de markt vandaan?		
		VEMW ziet het verlagen van het vuldoel met 12 TWh als een positieve ontwikkeling. Desondanks pleiten wij voor het zo laag mogelijk instellen van het vuldoel. Een lager vuldoel beïnvloedt de prijsvorming minder en zal het functioneren van de gasmarkt minder beïnvloeden dan een hoog vuldoel.		

Vervolg op volgende pagina

Consultatiematrix vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
VEMW	1.4	Herziening Europese verordening gasleveringszekerheid: GTS behandelt in haar overzicht de 'inrichting van het beleidskader voor leveringszekerheid' en geeft aan dat de 'aankomende herziening van de Europese verordening gasleveringszekerheid een moment biedt om deze te beoordelen. VEMW deelt graag haar aanbevelingen ter voorbereiding op de herziening. De huidige vuldoelstelling is een nationale maatregel om de gewenste vulgraad te bereiken. Helaas komen de kosten voor het bereiken van het vuldoel – indien marktpartijen onvoldoende bijdragen aan het halen van de vuldoelstelling – terecht in Nederland. Indien de leveringszekerheid-heffing ter bekostiging van het vullen van de seizoensopslagen door EBN tot een bepaald niveau wordt geheven in aanvulling op de gastransporttarieven betalen de Nederlandse gasverbruikers hiervoor. Deze maatregel is niet kostenreflectief aangezien alle Europese lidstaten profiteren van deze regeling, maar niet meebetalen. Indien alleen de Nederlandse gasverbruikers, inclusief de Europees- en internationaal-concurrerende industrie, meebetalen aan de leveringszekerheid-heffing beïnvloedt dit het Europese gelijke speelveld en verslechtert de concurrentiepositie van de Nederlandse industrie. Daarnaast erkent VEMW dat een goedgevulde seizoensopslag ook bijdraagt aan de leveringszekerheid, maar geeft graag mee dat het de vraag is of dat de functie is van dit type opslag. Waarbij het voor GTS fysiek niet mogelijk is om aan de vraag naar transportcapaciteit te voldoen bij extreme weersomstandigheden of overige omstandigheden is het belangrijk een duidelijk onderscheid te maken tussen de verschillende functies van verschillende types gasopslagen. Seizoensopslagen, strategische reserves en noodvoorraden hebben elk een eigen rol. Seizoensopslagen zijn bedoeld om prijsrisico's te beheersen door marktpartijen in staat te stellen in te spelen op prijsverschillen tussen de zomer en de winter. Een strategische reserve kan worden ingezet om in uitzonderlijke marktomstandigheden de gevolgen van extreme prijsontwikkelingen te beperken, mits vooraf duidelijke criteria voor inzet zijn vastgesteld. Een noodvoorraad is uitsluitend bedoeld om een acuut fysiek tekort aan gas op te vangen. De herziening van de Europese verordening gasleveringszekerheid biedt een kans om de vuldoelstelling af te schaffen en de beoogde doelstelling – gasleveringszekerheid – kostenefficiënt en doelmatig te bereiken. GTS stelt zelf al dat de – toenemende – afhankelijkheid van gasimport van buiten de regio en daarom het hebben van een 'internationaal perspectief' op leveringszekerheid steeds belangrijker wordt. VEMW steunt deze benadering volledig. Bij de inzet voor de herziening van de Europese verordening moet Nederland inzetten op: ▶ Marktwerking: Stimuleer beleid dat bijdraagt aan het zo goed mogelijk functioneren van de gasmarkt en dat zo min mogelijk de werking van de Europese interne gasmarkt verstoort; ▶ Kostenreflectiviteit: Verzekert dat alle lidstaten die profiteren van een maatregel ter bevordering van de leveringszekerheid proportioneel aan de ontvangen baten meebetalen; ▶ Europese samenwerking: Benader leveringszekerheid zo veel mogelijk vanuit een internationaal perspectief.	GTS neemt kennis van de opmerkingen over de herziening van de Europese verordening gasleveringszekerheid, kostenreflectiviteit en Europese samenwerking. GTS deelt de mening dat leveringszekerheid in toenemende mate een internationaal vraagstuk is en dat een Europese benadering relevant is. GTS verwijst hierbij naar haar weerbaarheidsanalyse van maart 2026: https://www.gasunietransportservices.nl/nieuws/gts-publiceert-weerbaarheidsanalyse	Er wordt niet om specifieke verwerking gevraagd, maar GTS heeft de opmerkingen meegenomen in de overwegingen voor de marktbeschrijving en uitgangspunten.

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
VGN	2.1	Bepaling van een koud en gemiddeld gasjaar: Zoals hierboven aangegeven waardeert VGN dat GTS nu een reeks van 20 in plaats van 30 jaar hanteert. VGN is van mening dat dit nog niet ver genoeg gaat: het verkorten van de reeks is nog geen kansmodel en blijft in de kern een achteruitkijkspiegel-benadering. Beter zou zijn om, zoals VGN vorig jaar al voorstelde, de trend in de graaddagen (die als gevolg van klimaatverandering structureel dalen) te bepalen en op basis daarvan statistisch een 1-op-20 koud gasjaar voor de toekomst te ramen. Dat voorkomt bovendien dat het beeld van jaar op jaar schoksgewijs verandert doordat een individueel koud jaar (nu 2012/2013) na verloop van tijd uit de reeks valt.	GTS begrijpt de wens om de bepaling van een koud gasjaar verder te ontwikkelen naar een kansmatige benadering. De gehanteerde benadering is gebaseerd op de huidige wettelijke kaders, waarin wordt aangesloten bij het koudste jaar in historische waarnemingen. Een eventuele wijziging van de wettelijke systematiek vraagt afstemming met de betrokken beleidsmakers.	Reactie heeft niet geleid tot aanpassing.
	2.2	Demand response: GTS gaat nog steeds uit van een gasvraag zonder rekening te houden met vraagreductie als gevolg van (tijdelijke) krapte in het aanbod of hoge energieprijzen. 2022 heeft laten zien dat dit effect substantieel is en juist optreedt in de situaties waarvoor dit overzicht is bedoeld. VGN blijft van mening dat demand response onderdeel moet uitmaken van de vraaganalyse en demand response is ook een bron van flexibiliteit.	GTS heeft de opmerking over demand response meegewogen. Voor het Overzicht Leveringszekerheid gaat GTS uit van de vraag die in een koude situatie moet kunnen worden bediend zonder prijs- of aanbodgedwongen vraagreductie. Dit sluit aan bij de interpretatie dat leveringszekerheid ziet op de beschikbaarheid van voldoende aanbod en infrastructuur om de verwachte vraag te bedienen. Het scenario met lagere gasvraag kan geïnterpreteerd worden als een scenario met vraagreductie als gevolg van verschillende factoren, waaronder hoge prijzen of tijdelijke schaarste. GTS acht toepassing van dit scenario voor de centrale analyse niet passend en niet in lijn met de door de overheid gehanteerde definitie van leveringszekerheid.	In tekst wordt verduidelijkt dat geen rekening wordt gehouden met prijs- of aanbodgedwongen vraagreductie in het centrale scenario, maar dat vraagreductie een van de interpretaties kan zijn van de variant met lagere gasvraag.

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
VGN	2.3	Transit stromen en impact op security of supply: GTS benadrukt dat Nederland historisch gezien binnen het Noordwest-Europese gassysteem een rol vervult als doorvoer- en opslaglocatie (§2.4.2). VGN plaatst echter vraagtekens bij de vanzelfsprekendheid waarmee GTS die doorvoerrol voor de toekomst als gegeven aanneemt. Dat Nederland een aantrekkelijk doorvoerland is (geweest), is voor een belangrijk deel een gevolg van historische gasstromen; met de sterk stijgende (Nederlandse) transporttarieven is het de vraag of dit zo blijft. Bij voortgaande tariefstijgingen ligt het voor de hand dat marktpartijen er steeds meer toe overgaan gas rechtstreeks naar het land van bestemming te vervoeren — bijvoorbeeld LNG direct naar Duitse terminals en Duitse opslag — in plaats van het via Nederland door te voeren, waarmee er geen rol meer voor Nederland als doorvoerland resteert. Het risico bestaat dat de Noordwest- Europese gasmarkt daardoor juist minder geïntegreerd raakt en er geleidelijk meer ‘eilanden’ ontstaan. Dit is naar de mening van VGN een van de kernvragen bij dit overzicht en verdient een expliciete beschouwing door GTS, bijvoorbeeld door de gevoeligheid van de aangenomen transitstromen voor tariefontwikkeling inzichtelijk te maken. Ten aanzien van de allocatie van LNG-stromen over Europese landen (§2.5.2.5, figuur 12) schetst GTS dit primair als een marktmechanisme dat volumes stuurt naar waar de seizoensbehoefte het grootst is. VGN vermoedt dat dit patroon minstens zozeer, zo niet meer, wordt gedreven door optimalisatie van transportkosten dan door seizoensbehoefte als zodanig — een relevant onderscheid, omdat een transportkosten verklaring een andere toekomstverwachting impliceert dan een seizoensgedreven verklaring. Minder transitstromen hebben direct impact op de capaciteitsbalans en op de benodigde opslagvolumes. VGN vraagt zich af of de aangenomen H-gas exportvolumes naar Duitsland (en het Verenigd Koninkrijk) niet aan de hoge kant zijn ingeschat, zowel in de jaarvolumes (§4.1, figuur 17) als in de capaciteitsbalans voor de koudste gasdag (figuur 20). Dit is niet zonder gevolgen: als deze exportvolumes lager worden ingeschat, verdwijnt het geconstateerde tekort op de capaciteitsbalans voor gasjaar 2027/2028 (§4.2) grotendeels, en zou wellicht ook geen beroep hoeven te worden gedaan op de LNG-peakshaver. Meer in het bijzonder heeft VGN sterke twijfels bij de aanname dat de export naar Duitsland juist toeneemt onder koude omstandigheden (§3.6.7), en verder oploopt richting 2030/2031 als gevolg van een verwachte toename van Duitse gasgestookte elektriciteitsproductie. Duitsland beschikt zelf over aanzienlijke LNG-importcapaciteit en, met circa 247 TWh, over veruit de grootste gasopslagcapaciteit van Noordwest-Europa; het ligt niet voor de hand dat Duitsland juist onder krappe, koude omstandigheden extra afhankelijk zou zijn van Nederlandse doorvoer en opslag. Deze aanname is uitsluitend gebaseerd op gesprekken met de Duitse netbeheerders (FNB); VGN zou het op prijs stellen als deze steviger wordt onderbouwd en adviseert GTS deze aanname nogmaals te toetsen bij representatieve en marktpartijen.	GTS neemt de opmerkingen over transitstromen, transporttarieven en exportaannames ter kennisname. GTS onderschrijft dat internationale gasstromen in de toekomst kunnen veranderen onder invloed van marktontwikkelingen. De gehanteerde aannames zijn gebaseerd op historische realisaties, bekende marktontwikkelingen en de best beschikbare prognoses ten tijde van het opstellen van het overzicht. Daarbij heeft GTS de uitgangspunten afgestemd en getoetst in gesprekken met buitenlandse transmissiesysteembeheerders. GTS beschouwt deze werkwijze als een prudente en robuuste basis voor het opstellen van het Overzicht Leveringszekerheid.	Extra toelichting wordt toegevoegd over marktontwikkelingen en grensstromen met Duitsland en Verenigd Koninkrijk.
	2.4,1	Gasopslagen; Alkmaar: VGN heeft kennisgenomen van de aanmerking van gasopslag Alkmaar als noodvoorraad vanaf gasjaar 2026/2027 (§2.4.3), waardoor deze niet langer wordt meegenomen in de reguliere analyses. Dit is een nieuw gegeven ten opzichte van vorig jaar; VGN kan zich vinden in deze aanpak.	Na afronding van de consultatie is duidelijk geworden dat de Europese Commissie heeft ingestemd met het meenemen van een noodvoorraad bij de beoordeling van de capaciteitsbalans. De definitieve analyse is hierop aangepast, waardoor de capaciteit van PGI Alkmaar in de capaciteitsbalans wordt betrokken.	De capaciteit van PGI-Alkmaar wordt meegenomen bij de berekening van de capaciteitsbalans.

Vervolg op volgende pagina

Consultatiematrix vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
VGN	2.4.2	Gasopslagen; Norg: De aanname dat gasopslag Norg beschikbaar blijft — terwijl er een winningsplan van de NAM voorligt dat juist beëindiging van Norg als gasopslag beoogt — is wel een cruciale aanname voor de uitkomsten van dit overzicht. VGN onderkent dat de overheid hierover nog geen besluit heeft genomen, maar geeft GTS gezien de impact op de leveringszekerheid, in overweging om ten minste een gevoeligheidsvariant zonder Norg als seizoensopslag door te rekenen. Positief is dat GTS dit jaar meer inzicht geeft in de bijdrage van de Duitse H-gas cavernes aan de Nederlandse markt (§3.7.3); dit is een verbetering ten opzichte van vorig jaar.	Ten aanzien van Norg onderkent GTS dat besluitvorming over het winningsplan en publicatie van het overzicht elkaar kunnen raken. GTS heeft een advies uitgebracht over het winningsplan van Norg, dit advies zal publiek beschikbaar worden op het moment dat er het besluit over het winningsplan genomen is. Ongeacht de uitkomst van het besluit over het winningsplan, acht GTS het niet realistisch dat de gaswinning in gasjaar 2027/2028 al plaats zal vinden. Doordat er nog geen besluit ligt, heeft GTS ook geen inzage in hoe het winningsplan eruit zal zien, waarmee het niet mogelijk is de effecten op leveringszekerheid te analyseren. Zolang er geen winning plaats vindt neemt GTS aan dat Norg beschikbaar blijft als gasopslag.	Geen gewijzigd uitgangspunt ten aanzien van Norg, wel wordt uitgebreidere toelichting over uitgangspunt toegevoegd.
	2.5	Stikstofcapaciteit / quality conversion: VGN mist een onderbouwing van de aangehouden stikstofcapaciteit (§3.4): het is niet duidelijk waarop de benodigde capaciteit is gebaseerd, en evenmin of dit uitgaat van historische patronen of van toekomstige verwachtingen — bijvoorbeeld de dalende L-gasvraag in binnen- en buitenland, die elders in het overzicht zelf wordt beschreven. De noodzaak van de aangehouden QC-capaciteit (assets) is naar de mening van VGN onvoldoende onderbouwd. VGN verzoekt GTS dit nader te specificeren, bij voorkeur op assetniveau.	GTS merkt op dat paragraaf 3.4 betrekking heeft op de beschikbare stikstofcapaciteit en niet op de benodigde stikstofcapaciteit en neemt de vraag om onderbouwing over de aannames van stikstof- en kwaliteitsconversiemiddelen mee. In de finale versie zal GTS verduidelijken dat de aangenomen capaciteit mede is gebaseerd op de huidige asset base, historische inzet, verwachte L-gasvraag en onderhoudsplanning. Daarbij zal GTS toelichten dat niet alle technische capaciteit gelijktijdig als inzetbare capaciteit wordt beschouwd, omdat rekening wordt gehouden met operationele beschikbaarheid, uitval en benodigde reserve. Het ligt niet binnen de scope van het overzicht leveringszekerheid om te beoordelen of stikstofcapaciteit uit bedrijf genomen kan worden.	Toelichting op stikstofcapaciteit en wordt uitgebreid en Wobbe-ontwikkeling wordt opgenomen.
	2.6.1	Vuldoelstelling, strategische voorraad en kosten: VGN heeft met belangstelling kennisgenomen van de recent overeengekomen flexibiliteit in de EU-vuldoelstelling (§3.1.4), waarmee lidstaten de 90%-doelstelling onder omstandigheden met 10 tot 15 procentpunt mogen verlagen (voor Nederland neerkomend op circa 92 respectievelijk 85 TWh). Dit betreft echter de wettelijke EU-target. VGN geeft GTS in overweging om daarnaast ook een zuiver Nederlands perspectief te schetsen: hoeveel volume is minimaal nodig om de beschermde afnemers in Nederland te bedienen? Voor al het volume dat daarbovenop wordt aangehouden ten behoeve van de leveringszekerheid van buurlanden, zou naar de mening van VGN in beginsel kostenverhaal op die buurlanden moeten plaatsvinden — of zou anders de vraag gesteld moeten worden of dat extra volume nog wel nodig is.	GTS herkent het belang van een Europees perspectief op vuldoelen, strategische voorraden en kostenverdeling. Het Overzicht Leveringszekerheid is gericht op de wettelijke analyse van de koude winter en het advies over de benodigde vulgraad; een volledige kostenanalyse of verdelingsvraagstuk behoort niet tot de wettelijke taak en expertise van GTS. GTS zal waar relevant verduidelijken welk deel van de analyse ziet op de Nederlandse markt en welk deel samenhangt met grensoverschrijdende interactie binnen de Noordwest-Europese gasmarkt.	Explicietere opsplitsing en labeling in vulgraad wordt opgenomen.
	2.6.2	GTS pleit daarnaast opnieuw voor het aanleggen van een strategische voorraad om langdurige verstoringen op te vangen. VGN onderschrijft de wenselijkheid daarvan in de huidige geopolitieke context, maar plaatst een kanttekening die ook vorig jaar al is gemaakt en onverkort geldt: een jaarlijkse, op nationale leest geschoeide berekening van een gewenste (nood)voorraad is niet de aangewezen weg naar autonomie. Als het doel autonomie en weerbaarheid is, ligt een Europees gecoördineerde strategische voorraad meer voor de hand dan een optelsom van nationale berekeningen; anders loopt Nederland het risico de kosten te dragen terwijl de baten (mede) bij buurlanden terechtkomen. Wanneer alleen wordt uitgegaan van de Nederlandse vraag, is naar inschatting van VGN bovendien maar ongeveer de helft van het volume nodig dat nu wordt geadviseerd. Voor zowel het reguliere vulgraadadvies als een eventuele strategische voorraad ontbreekt in het overzicht een expliciete adressering van de kosten die hiermee gemoeid zijn. VGN handhaaft haar verzoek uit 2025 om deze kosten inzichtelijk te maken (VGN schatte vorig jaar zelf indicatief circa €6/MWh/jaar) en om helder te maken wie deze kosten uiteindelijk draagt.	De beoordeling van de financiering en kostenverdeling van een strategische voorraad maakt geen onderdeel uit van het Overzicht Leveringszekerheid. Deze afweging ligt bij de beleidsmaker. Hetzelfde geldt voor de wijze waarop eventuele kosten uiteindelijk worden toegerekend aan marktpartijen, eindgebruikers of de overheid. GTS verwijst hierbij naar haar weerbaarheidsanalyse van maart 2026: https://www.gasunietransportservices.nl/nieuws/gts-publiceert-weerbaarheidsanalyse	Reactie heeft niet geleid tot aanpassing.

Vervolg op volgende pagina

Consultatiematrix vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
Energie NL	3.1	Positieve ontwikkelingen overzicht leveringszekerheid: Voor de definitie van een koud jaar en koudste dag wordt nu uitgegaan van een 1 op 20 koudste winter. Dit is in lijn met de EU richtlijnen. Vorige rapportages hanteerde GTS een zwaardere maatstaf dan de EU richtlijnen. Energie-Nederland is positief over deze ontwikkeling. Energie-Nederland is ook positief over dat GTS de aanname toetst of LNG vlak wordt ingevoerd of met een seizoensprofiel. In de basisberekening wordt nu uitgegaan van een vlakke invoer. Volgens Energie-Nederland is er geen reden om, voor een koude winter, niet uit te gaan van een seizoensprofiel in de LNG levering. Zoals GTS zelf constateert in de consultatie ontvangt de UK seizoensgebonden import. Daarnaast heeft het verleden aangetoond dat op momenten dat dit nodig was de LNG levering aangepast werd op een toegenomen vraag.	GTS waardeert de appreciatie omtrent het uitgangspunt over de definitie van een koude winter. Zie toelichting bij 1.3 over het uitgangspunt omtrent LNG.	
	3.2.1	Vragen Energie-Nederland: ► De H-gas export naar de UK op de piekdag is verhoogd ten opzichte van de vorige rapportage. Wat is hier de reden van? De toelichting vermeldt dat de veronderstelling is dat de UK in een koud jaar geen extra LNG aan Nederland zal leveren in de winter. Ook staat er dat de UK voldoende LNG import capaciteit heeft voor een koude winter. Graag zien we hoe dit zich verhoudt tot de aanname dat Nederland extra gas zal exporteren.	Voor de H-gasexport naar het Verenigd Koninkrijk maakt GTS onderscheid tussen capaciteit op een piekdag en jaarvolume. Wat betreft de piekdagaanname baseert GTS haar aannames op de informatie van NESO in haar Gas Supply Security Assessment van oktober 2025. Hierin is door NESO een vraag- en aanbod balans gemaakt in het scenario van een 1-op-20 "cold snap" met en zonder uitval van capaciteit. Hieruit blijkt dat het Verenigd Koninkrijk ook in een situatie zonder uitval van capaciteit afhankelijk is van import via de BBL en IUK, omdat zij zelf onvoldoende middelen heeft om aan de vraag te voldoen. Wat betreft het jaarvolume in een koude winter dat naar Nederland geïmporteerd zou worden: de verwachting hierbij is dat bij koude omstandigheden in Nederland ook in het Verenigd Koninkrijk extra vraag kan optreden. Eventueel extra LNG is in dat geval ook nodig voor de vraag in het Verenigd Koninkrijk.	Verdere toelichting omtrent uitgangspunten Verenigd Koninkrijk wordt opgenomen.
	3.2.2	Vragen Energie-Nederland: ► Er wordt voor toekomstige jaren uitgegaan van een toenemende export van H-gas naar Duitsland zowel voor jaarvolume als voor seizoensflexibiliteit. Zoals GTS zelf aangeeft gaat dit om doorvoer. Er is echter geen evenredige verhoging doorgevoerd op de H-gas import van Nederland. Die is nog steeds gebaseerd op realisaties uit het verleden. Hiermee worden projecties voor vraag vermengd met realisaties van aanbod uit het verleden. Kan GTS uitleggen hoe dit bedoeld wordt?	Voor Duitsland geldt dat de verwachte toename van H-gasexport samenhangt met bekende ontwikkelingen, waaronder de verdere ombouw van L-gas naar H-gas en ontwikkelingen in de Duitse elektriciteitsproductie. Met de sluiting van het Groningenveld is er geen significante L-gas productie meer, waardoor (bijna) al het L-gas wordt gemaakt door stikstof aan H-gas toe te voegen. De bestaande L-gas exportstromen worden al mogelijk gemaakt door H-gas importstromen. Een toename van H-gasexport moet in de analyse worden gezien in samenhang met de afname van L-gasexport. Daarmee blijft de aanname over import van H-gas onveranderd.	Verdere toelichting op Duitse H-gas en L-gas-samenhang wordt opgenomen.
	3.3.1	Verbeterpunten en suggesties van Energie-Nederland: ► Er wordt uitgegaan van een onbeschikbaarheid van de Eemhaven Energy Terminal (EET) vanaf oktober 2027 t/m juni 2028. Dit is omdat de vergunningen voor de verlenging nog niet rond zijn. Dit lijkt niet in lijn met wat redelijkerwijs verwacht kan worden. In het basis scenario zou de EET voor de gehele periode meegenomen moeten worden net als in voorgaande rapportages, met een aantekening dat het vergunningentraject nog loopt. Mocht GTS besluiten deze aanname toch noodzakelijk te vinden, dan is het van belang dat in het in het rapport heel expliciet benoemd dat het tijdelijke tekort van 3,6 GWh/dag voor winter 27/28 direct hieruit voortvloeit.	Voor EemsEnergyTerminal baseert GTS zich op een brief van de minister aan de tweede kamer, de bron hiervoor is reeds beschikbaar in de de voetnoot van het consultatiedocument (pagina 28). In deze brief wordt aangegeven dat EemsEnergyTerminal vanaf 1 juni 2028 weer beschikbaar is. Tegelijkertijd wordt in dezelfde brief genoemd dat de verwachting is dat EemsEnergyTerminal niet beschikbaar zal zijn tussen 1 september 2027 en 1 juni 2028. GTS heeft EemsEnergyTerminal naar aanleiding van de consultatiereactie gevraagd in hoeverre er capaciteit beschikbaar is tussen 1 september 2027 en 1 juni 2028. Hier heeft EemsEnergyTerminal aangegeven dat er geen zekerheid is over beschikbare capaciteit tussen 1 september 2027 en 1 juni 2028. GTS zal het effect van EemsEnergyTerminal op de capaciteitsbalans expliciet benoemen.	EemsEnergyTerminal effect wordt explicieter benoemd in capaciteitsbalans.

Vervolg op volgende pagina

Consultatiematrix vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
Energie NL	3.3.2	Verbeterpunten en suggesties van Energie-Nederland: ▶ Grijpskerk wordt alleen meegenomen met de lagere capaciteit zoals die geldt voor het off-spec gedeelte van het werkvolume. Dit is erg conservatief aangezien het grootste gedeelte van de winter een veel hogere capaciteit beschikbaar is. Kan dit verwerkt worden?	GTS acht het realistisch dat een -14°C-situatie kan samenvallen met off-spec productie van Grijpskerk. Om die reden wordt voor het off-spec deel van het werkvolume gerekend met de bijbehorende, lagere capaciteit. Tegelijkertijd acht GTS het van belang om inzicht te geven in de hogere productiecapaciteit die beschikbaar is wanneer gas uit het on-spec deel van het werkvolume wordt geproduceerd. Hierdoor kan tijdig worden vastgesteld welke maatregelen eventueel nodig zijn om deze capaciteit daadwerkelijk beschikbaar te maken. Daarom wordt deze capaciteit afzonderlijk opgenomen in de capaciteitsbalans.	On-spec productiecapaciteit van Grijpskerk wordt apart opgenomen in de capaciteitsbalans.
	3.3.3	Verbeterpunten en suggesties van Energie-Nederland: ▶ De aannames over import vanuit België zijn vrijwel gelijk aan de voorgaande consultatie. Er wordt geen rekening gehouden met mogelijk hogere import uit België. De aanname van 103 TWh per jaar is zelfs lager dan sommige gerealiseerde jaarvolumes van de afgelopen jaren. Als voor LNG van een seizoensprofielering wordt uitgegaan, zou dit logischerwijs ook gelden voor de aanname van H-gas export uit België. Dat is nu niet gedaan. Alleen de eigen LNG terminals worden voor dit scenario meegenomen.	GTS gaat uit van een maximaal verwachte bruto import uit België van 130 TWh per jaar en een verwachte bruto export van 25 TWh per jaar, resulterend in een maximaal verwachte netto import van circa 105 TWh per jaar. Deze aanname is hoger dan diverse realisaties uit voorgaande jaren. In het scenario met flexibele LNG-levering wordt rekening gehouden met (beperkte) hogere wintervolumes vanuit België.	Bruto- en nettoverschillen over gasstromen België worden verduidelijkt.
VLNG	4.1	LNG remains critical for Dutch and European security of supply, but requires attractive market signals. LNG has become an essential pillar of European gas supply and will continue to play a key role in ensuring security of supply for the Netherlands and the wider European market. As LNG is sourced from a global market, potential imports to the Dutch market are in direct competition with other importing markets in Europe and particularly Asia.	GTS deelt de observatie dat LNG een belangrijke bron is voor de Nederlandse en Europese leveringszekerheid, maar de LNG markt tegelijkertijd een markt met wereldwijd competitie is.	Er wordt niet om specifieke verwerking gevraagd, maar GTS heeft de opmerkingen meegenomen in de overwegingen voor de marktbeschrijving en uitgangspunten.
	4.2	Beyond Winter 2027/28: Keeping the Netherlands Competitive for Global LNG. In periods of tight market supply, cargoes are attracted to markets that offer the strongest commercial signals. Therefore, it is important that the Dutch market framework strives to provide sufficiently attractive conditions for LNG imports, not only until winter 2027/28, but particularly beyond. Providing an attractive LNG importing environment will be crucial to ensure that the Netherlands remain a competitive destination for global LNG volumes whenever additional supply is required.	GTS onderschrijft dat aantrekkelijke marktcondities relevant zijn om mondiale LNG-volumes naar Nederland te trekken, zeker in perioden van krapte op de wereldmarkt. Dit punt ondersteunt de keuze om bij de leveringszekerheidsanalyse niet uitsluitend uit te gaan van technische LNG-importcapaciteit, maar ook van de aannemelijkheid dat volumes daadwerkelijk beschikbaar komen.	Er wordt niet om specifieke verwerking gevraagd, maar GTS heeft de opmerkingen meegenomen in de overwegingen voor de marktbeschrijving en uitgangspunten.
	4.3	Gate Terminal should qualify as a source for peak supply tenders. A practical instrument to support additional LNG flows to the Netherlands in the short and medium term would be to recognise the GATE Terminal as a qualifying source for peak supply tenders. Providing a targeted incentive linked to LNG deliveries could increase the attractiveness of the Dutch market for LNG suppliers and support additional physical gas inflows into the Dutch and the wider European gas system. At the moment only physical gas storage sites qualify as relevant source for peak supply tenders. Unlike most gas storage facilities where peak supply nominations basically lead to a faster or earlier depletion of storage levels , LNG imports via GATE can actually contribute additional molecules to the Dutch TTF and therefore deserve equal consideration as a qualifying source within any security of supply mechanism. VLNG therefore encourages GTS to assess the inclusion of GATE Terminal as an eligible supply source for future peak supply tenders and related security of supply instruments.	GTS heeft kennisgenomen van het voorstel om Gate Terminal als kwalificerende bron voor peak supply tenders te beschouwen. De vormgeving van peak supply tenders en de vraag welke bronnen daarvoor in aanmerking komen, valt buiten de reikwijdte van het Overzicht Leveringszekerheid.	Reactie heeft niet geleid tot aanpassing.

Vervolg op volgende pagina

Consultatiematrix vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
Energy Traders Europe	5.1	Publication in English: Energy Traders Europe welcomes the opportunity to respond to the GTS consultation on the 2026 Security of Supply Assessment. We support a robust and transparent assessment of Dutch gas security of supply, provided that it reflects the functioning of integrated gas markets, increasing connectedness to global LNG markets, avoids overly conservative assumptions and recognises the contribution of cross-border flexibility and solidarity mechanisms. Moreover, given that the Dutch gas market is so integral to the wider European market and that many market participants are not based in the Netherlands we strongly urge GTS to publish all future reports in English to aid non-Dutch stakeholders.	GTS dankt Energy Traders Europe voor de reactie en onderschrijft dat de Nederlandse gasmarkt sterk verweven is met de bredere Europese markt. GTS begrijpt de wens om het Overzicht Leveringszekerheid in het Engels beschikbaar te stellen.	Finale versie wordt ook in het Engels gepubliceerd.
	5.2	The assessment should better reflect market-based flexibility and realistic supply assumptions: ▶ The revised temperature methodology is a welcome improvement, but the central scenario should better capture seasonal LNG imports, global LNG market dynamics and realistic supply-side flexibility. Several assumptions remain unnecessarily conservative and risk overstating the Dutch storage requirement. ▶ Security of supply should be assessed from at least regional, if not EU-wide perspective The Netherlands is part of an integrated regional gas market. Future assessments should therefore better reflect cross-border market integration, EU solidarity arrangements and regional developments when evaluating Dutch security of supply. ▶ Emergency strategic stocks are a better tool than storage-filling obligations, provided they are proportionate and clearly justified Where government intervention is considered necessary to address clearly identified security-of-supply risks, a dedicated emergency reserve is generally less distortive than recurring storage-filling obligations.	GTS heeft kennisgenomen van de kernboodschappen van Energy Traders Europe. De punten over marktgebaseerde flexibiliteit (1.3), LNG (1.3), regionale marktintegratie (1.3, 2.3) en strategische voorraden (1.4) worden bij de betreffende onderdelen van de consultatiematrix inhoudelijk behandeld. In algemene zin geldt dat GTS de werking van geïntegreerde gasmarkten erkent, maar in de leveringszekerheidsanalyse onderscheid maakt tussen technische capaciteit en realistisch beschikbare volumes in een koude winter.	
	5.3	Temperature methodology: Energy Traders Europe welcomes that GTS has aligned the definition of a cold winter and peak demand event more closely with the EU Security of Supply framework. This improves consistency with the European regulatory framework and results in a more proportionate assessment of Dutch storage needs. The revised approach leads to a required storage volume of 103 TWh in the base case, which better reflects the EU's 1-in-20-year security of supply standard but remains excessive. At the same time, several assumptions in the assessment remain overly conservative and may overstate the required national storage volume or understate the contribution of market-based flexibility. In particular, the treatment of LNG imports, cross-border flows, EemsEnergyTerminal availability, Grijpskerk capacity and future developments in Germany should be reconsidered.	GTS waardeert de appreciatie omtrent het uitgangspunt over de definitie van een koude winter. De overige opmerkingen over LNG (1.3), EemsEnergyTerminal (3.3.1), Grijpskerk (3.3.2), grensstromen en Duitsland (3.2.2) worden bij de afzonderlijke onderdelen van de matrix behandeld.	

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
Energy Traders Europe	5.4	Seasonal LNG imports and global LNG market connectedness should be reflected in the central scenario: Central scenario LNG is a highly flexible source of supply. Through interconnected global LNG markets, cargoes are directed towards regions where demand and price signals are strongest. GTS explicitly recognises the importance of global LNG flows for Europe and the Netherlands and shows in its own sensitivity analysis that assuming seasonal LNG imports reduces the required storage volume from 103 TWh to 83 TWh. Given the increasing integration of North-West European gas markets with global LNG markets, seasonal LNG imports should form part of the central scenario rather than being treated solely as a sensitivity. Accordingly, we believe that incorporating seasonal LNG imports into the central scenario would justify a lower required storage volume than the current base case.	Zie toelichting bij 1.3	
	5.5.1	Several assumptions remain overly conservative: Energy Traders Europe welcomes the more proportionate temperature assumptions but considers that several other assumptions are unnecessarily conservative. In particular: ▶ The assumed unavailability of EemsEnergyTerminal during winter 2027/28 materially tightens both the capacity balance and the storage requirement. Given that EET have recently announced its final investment decision (FID) to continue operations beyond 2027 and has reportedly contracted around 70% of its capacity for 2028–2036, the assumption that it will be unavailable appears difficult to justify.	Zie toelichting bij 3.3.1	
	5.5.2	Energy Traders Europe welcomes the more proportionate temperature assumptions but considers that several other assumptions are unnecessarily conservative. In particular: ▶ The treatment of Grijskerk based on off-spec production capacity may understate the flexibility available in practice during large parts of the winter.	Zie toelichting bij 3.3.2	
	5.5.3	Energy Traders Europe welcomes the more proportionate temperature assumptions but considers that several other assumptions are unnecessarily conservative. In particular: ▶ The assumed increase in exports to Germany is not matched by a corresponding increase in Dutch import assumptions, creating an asymmetric treatment of demand and supply developments.	Zie toelichting bij 3.2.2	
	5.5.4	Energy Traders Europe welcomes the more proportionate temperature assumptions but considers that several other assumptions are unnecessarily conservative. In particular: ▶ The assumption that the UK will not provide additional LNG-related supply during tight winter conditions is insufficiently substantiated.	Zie toelichting bij 3.2.1	
	5.5.5	Energy Traders Europe welcomes the more proportionate temperature assumptions but considers that several other assumptions are unnecessarily conservative. In particular: ▶ Import assumptions from Belgium are conservative and inconsistent with the assumption that LNG flexibility can increase in response to seasonal demand.	Zie toelichting bij 3.3.3	

Vervolg op volgende pagina

Consultatiematrix vervolg vorige pagina

Partij	Numer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
Energy Traders Europe	5.6	Security of supply should be assessed from at least a North-West European perspective: The Dutch gas market is deeply integrated with neighbouring markets through cross-border infrastructure, LNG terminals, storage facilities and trading activity. Security of supply in the Netherlands should therefore not be assessed in isolation. In this context the EU Security of Supply Regulation has established a legally binding solidarity mechanism under which Member States must provide gas to protected customers in neighbouring Member States during severe emergency situations. As the consultation places significant emphasis on future gas flows between the Netherlands and Germany, including increasing exports from the Netherlands to Germany, it should also consider the impact of the announced development of a 24TWh emergency gas reserve in Germany (expected to be at least partially in place before GY2027 with full implementation expected before GY2029). Future Dutch Security of Supply assessments should consider the extent to which this reserve may strengthen regional resilience and security of supply within the wider North-West European gas market.	GTS onderschrijft het belang van een internationaal perspectief bij het beoordelen van de leveringszekerheid. Om deze reden kijkt GTS naast technische capaciteiten op interconnectiepunten ook naar realistische verwachtingen over beschikbare volumes. Ontwikkelingen zoals de aanleg van een Duitse strategische reserve kunnen relevant zijn voor het bredere beleidsdebat, maar worden niet als vervanging voor de in dit overzicht gehanteerde uitgangspunten beschouwd.	GTS blijft een internationaal perspectief houden in de beoordeling van leveringszekerheid.
	5.7	Any additional emergency strategic stock should be proportionate, transparent and well justified: Within the assessment, GTS refers to the role of an emergency strategic stock in strengthening Dutch security of supply. Energy Traders Europe agrees that, where public intervention is considered necessary to address a clearly identified and evidenced security- of-supply risk, a dedicated emergency reserve is generally less distortive than recurring storage-filling obligations. This is consistent with the principle that commercial storage decisions should, as a general rule, remain market-based. The current Dutch and European regulatory framework already provide a range of instruments to safeguard security of supply (i.e., commercially operated storage facilities, import infrastructure, cross-border interconnection, etc.). In addition, the Netherlands already maintains an emergency strategic stock of approximately 5 TWh. Any conclusion that additional strategic stock is required should therefore be supported by an assessment demonstrating why existing measures are insufficient. An emergency reserve that is larger than objectively required could crowd out commercial storage, reduce market liquidity, weaken price signals and ultimately increase costs for consumers. For this reason, any strategic reserve should remain strictly proportionate to specific residual risks and should only be considered if those risks cannot be managed through the existing market and regulatory framework. Moreover, to minimise market distortion, there should be clearly understood rules around the triggering and use of emergency strategic stock.	GTS heeft kennisgenomen van de opmerkingen over een eventuele aanvullende strategische voorraad. GTS erkent dat proportionaliteit, transparantie en duidelijke inzetvoorwaarden essentieel zijn bij elk publiek instrument. Tegelijkertijd valt de besluitvorming over omvang, vormgeving en kostentoerekening van strategische voorraden buiten de directe reikwijdte van het Overzicht Leveringszekerheid. In de modellering en uitgangspunten van Overzicht Leveringszekerheid wordt geen rekening gehouden met langdurige verstoringen en inzet van niet-marktgebaseerde voorraden.	Geen specifieke aanpassing nodig. Langdurige verstoringen en de inzet van niet-marktgebaseerde voorraden worden niet in de modellering meegenomen.
NAM	6.1	Kernboodschap: GTS stelt in haar marktconsultatie zeer conservatieve aannames voor waardoor de noodzaak voor opslag van gas voor de winter wordt overschat en de beschikbaarheid van andere bronnen van seizoensflexibiliteit wordt onderschat. Als gevolg daarvan komt GTS tot een inschatting van de benodigde seizoensflexibiliteit voor de winter van 2027/2028 en de daarbij benodigde vulgraad van 103 TWh van gasbergingen die aanzienlijk hoger is dan noodzakelijk. Een lagere en meer realistische inschatting van de benodigde capaciteitsmiddelen leidt tot een lagere benodigde vulgraad voor de gasopslagen en vermijdt daarmee een onnodig beslag op gasbergingen en overbodige maatschappelijke kosten. NAM verwijst hierbij ook naar het rapport van PWC (het “PWC Rapport”) voor vergelijkbare conclusies. NAM zal haar bezwaren hieronder toelichten. Hierbij beperkt NAM zich voornamelijk tot de door GTS ingeschatte behoefte aan seizoensflexibiliteit en de rol en benodigde vulgraad van de gasopslagen in de levering van seizoensflexibiliteit en piekcapaciteit voor de capaciteitsbalans.	GTS dankt NAM voor de uitgebreide reactie. De algemene opmerkingen over de gehanteerde aannames, de rol van opslag en de benodigde vulgraad worden bij de afzonderlijke onderdelen van de consultatiematrix behandeld. GTS herkent zich niet in het beeld dat de analyse is gericht op een voorkeur voor gasopslag boven andere bronnen; het uitgangspunt is een onderbouwde beoordeling van leveringszekerheid op basis van realistische beschikbaarheid van middelen en volumes.	

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
NAM	6.2	Algemene observaties: Het GTS Rapport maakt niet altijd duidelijk welke uitkomsten rechtstreeks volgen uit de Energiewet, de Energieregeling en de Verordening (EU) 2017/1938 (de “SoS-verordening”), en welke uitkomsten het gevolg zijn van aanvullende aannames en interpretaties van GTS. Juist omdat diverse uitkomsten sterk afhankelijk blijken van interpretaties van regelgeving en aannames (bijvoorbeeld van aannames over LNG-importprofielen en pijpleidingsbenuttingscapaciteiten), is transparantie hierover essentieel. NAM merkt op dat uit de aannames van GTS lijkt op te maken dat GTS een voorkeur heeft voor gas voor de winter uit gasbergingen en dat andere flexibiliteitsbronnen, zoals LNG-import, substitutie en vraag reductie, door zeer conservatieve aannames slechts een beperkte rol krijgen toebedeeld. NAM verwijst naar het PWC Rapport (pagina 28-31) dat in zijn analyse ook de conservatieve en statische aannames benoemt die ten grondslag liggen aan het GTS- vuladvies en concludeert dat het GTS-vuladvies als te ruim kan worden gezien. NAM verzoekt GTS om per belangrijke aanname expliciet aan te geven welke elementen wettelijk of in regulering zijn voorgeschreven, welke elementen voortkomen uit GTS- modellering en wat de invloed van de aannames van GTS op de conclusies en het advies van GTS is.	GTS onderschrijft het belang van transparantie over de herkomst en invloed van belangrijke uitgangspunten. In de finale versie zal GTS waar mogelijk explicieter aangeven welke uitgangspunten rechtstreeks voortvloeien uit wet- en regelgeving en welke uitgangspunten het resultaat zijn van GTS-analyse of marktaannames. Overige punten komen terug in verdere reactie van de NAM en worden daar individueel behandeld.	Overzicht van uitgangspunten en wettelijk kader worden verduidelijkt.
	6.3	UGS Grijskerk capaciteit te laag: Het GTS Rapport stelt dat UGS Grijskerk voor de eerste 19 TWh van het totale werkvolume van 24 TWh een inzetbare capaciteit heeft van 25,8 GW, en voor het resterende werkvolume (6 TWh) een beperkte capaciteit heeft van 11,4 GW. GTS neemt vervolgens ten onrechte UGS Grijskerk slechts mee met een capaciteit van 11,4 GW. GTS wijkt daarmee ook af van de benadering in het overzicht leveringszekerheid voor gasjaar 2026/2027 waarin UGS Grijskerk met een capaciteit van 25,8 GW is meegenomen. Daarmee hanteert GTS een veel strengere norm dan de vereiste van statistische waarschijnlijkheid van eens in de 20 jaar. NAM ziet geen basis in de SoS-verordening voor deze gewijzigde aannames van GTS. NAM licht dat hieronder toe: Statistisch voorkomen van overlap van koude periode met verlaagde capaciteit UGS Grijskerk ligt (veel) lager dan eens per 20 jaar Door voor UGS Grijskerk slechts een capaciteit van 11,4 GW te hanteren in de capaciteitsbalans voor de infrastructuurnorm veronderstelt GTS dat de lage temperaturen (-14°C koude winter) met een statistische waarschijnlijkheid van eens in merendeel van het werkvolume (19 TWh) dan reeds is geproduceerd. Hiermee hanteert GTS feitelijk een veel strengere norm dan de vereiste eens in de 20 jaar winter. De werkelijke kans op zo'n scenario zal veel lager liggen. Vervolg 6.3 op de volgende pagina.	Zie toelichting bij 3.3.2	

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
NAM	6.3	Beperkingen in productiecapaciteit zijn een gevolg van GTS-restricties, niet van beschikbaarheid van capaciteit UGS Grijskerk Voorts merkt NAM op dat de beperking in productiecapaciteit tot maximaal 11,4 GW het directe gevolg is van restricties die GTS hanteert voor de invoeding van gas en niet het gevolg is van beperkte productiecapaciteit in UGS Grijskerk. Dat de invoeding van het laatste deel van uit UGS Grijskerk geproduceerd gas net boven de L-gaskwaliteitsbandbreedte ligt, komt doordat het kussengas H-gas is maar de UGS Grijskerk gevuld wordt met L-gas. Deze zogenaamde leaning van UGS Grijskerk is aangevat om een versnelde sluiting van het Groningenveld te bewerkstelligen. Dit proces van leunen is nog niet volledig afgerond, met als gevolg dat het laatste deel (ongeveer 6 TWh) van het werkvolume wordt geproduceerd met een Wobbe-index net boven de L-gaskwaliteitsband. Daarmee wordt de reductie van de capaciteit van UGS Grijskerk veroorzaakt door een combinatie van de volgende twee restricties die GTS hanteert: ▶ De gaskwaliteitsbandbreedte waarbinnen gas mag worden ingevoerd in het L- gassysteem; en ▶ Beperkingen in de fysiek beschikbare afvoercapaciteit in het door GTS beheerde systeem voor gas buiten de L-gaskwaliteitsband. Er is dus nadrukkelijk geen sprake van een beperkte productiecapaciteit van de UGS Grijskerk. Overigens merken wij op dat de maximale productiecapaciteit van UGS Grijskerk niet voor het gehele werkvolume beschikbaar is. De capaciteit neemt na productie van ongeveer 9 TWh geleidelijk af als gevolg van afname van de druk in het reservoir. Dit doet echter niet af aan onze conclusie dat conform de SoS-verordening een capaciteit van 25,8 GW beschikbaar is. Optimaliseren en voortschrijding van leaning-proces Grijskerk GTS heeft zelf ook invloed op de gaskwaliteit uit UGS Grijskerk door fysiek gas aan te bieden voor het vullen van UGS Grijskerk met een Wobbe-index onder in de L-gas kwaliteitsbandbreedte. Daarmee blijft bij productie een groter deel van het werkvolume binnen de L-gas kwaliteitsbandbreedte. De bovengenoemde leaning van UGS Grijskerk zal met elke vulling cyclus verder toenemen. Daarmee neemt de hoeveelheid gas die buiten de L-gas bandbreedte in het net wordt ingevoerd ieder jaar verder af. Dit voortschrijdende effect heeft de afgelopen jaren steeds tot een vergroting van het werkvolume binnen de L-gasbandbreedte geleid, met stappen van circa 2 TWh per jaar. Door het volledig leeg produceren van de UGS Grijskerk in april 2026 en april 2027 zal het volume gas dat buiten de L- gaskwaliteitsbandbreedte wordt ingevoerd verder afnemen. Bovendien kan GTS onderzoeken met welke capaciteit UGS Grijskerk buiten de L- gaskwaliteitsbandbreedte kan produceren in een situatie waarin er tegelijkertijd een koude periode is en er een significant ander L-gas middel onbeschikbaar is (N-1 situatie). De veronderstelling in een dergelijk scenario is immers dat de vraag naar L-gas hoog is en UGS Norg (L-gas) niet beschikbaar, waardoor het waarschijnlijk mogelijk is gas uit UGS Grijskerk net boven de L-gaskwaliteitsbandbreedte met een capaciteit groter dan 11.4 GW in te passen. Op basis van bovenstaande concludeert NAM dat in de leveringszekerheidsanalyse uit gegaan dient te worden van de inzetbare capaciteit van 25,8 GW voor UGS Grijskerk.	Zie toelichting bij 3.3.2	

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
NAM	6.4	PGI Alkmaar ten onrechte buiten beschouwing gelaten: NAM meent dat GTS ten onrechte PGI Alkmaar niet meer meeneemt in de capaciteitsbalans. Uit paragraaf 2.4 van het GTS Rapport blijkt dat de drie EU-normen voor leveringszekerheid waarop GTS toetst door GTS niet als noodsituatie worden gezien. GTS onderbouwt dit standpunt niet. Artikel 11 lid 1 sub c van de SoS-verordening definieert een noodsituatie als volgt: “noodsituatieniveau (“noodsituatie”): wanneer zich een uitzonderlijk hoge gasvraag, een aanzienlijke verstoring van de gaslevering of een andere aanzienlijke verslechtering van de gasleveringssituatie voordoet, en alle relevante marktgebaseerde maatregelen zijn toegepast maar de gaslevering niet volstaat om aan de resterende gasvraag te voldoen en er dus bijkomend ook niet- marktgebaseerde maatregelen moeten worden genomen, met name om gasleveringen aan beschermde afnemers overeenkomstig artikel 6 veilig te stellen.”	Na afronding van de consultatie is duidelijk geworden dat de Europese Commissie heeft ingestemd met het meenemen van een noodvoorraad bij de beoordeling van de capaciteitsbalans. De definitieve analyse is hierop aangepast, waardoor de capaciteit van PGI Alkmaar in de capaciteitsbalans wordt betrokken.	PGI Alkmaar wordt meegenomen in de capaciteitsbalans.
		Het is NAM niet duidelijk hoe uit de SoS-verordening volgt dat PGI Alkmaar in de evaluatie niet als gasinfrastructuur meegenomen mag worden. De toelichting op de N-1 formule die de basis vormt van de norm in Annex II van de SoS- verordening stelt dat alle beschikbare gasinfrastructuur moet worden meegenomen. De aanwijzing van PGI Alkmaar als noodvoorraad vermindert de beschikbaarheid van PGI Alkmaar niet. Ook de norm voor de inzet van een noodvoorraad in de zin van artikel 11 lid 1 sub c van de SoS-verordening staat toe dat de noodvoorraad kan worden ingezet wanneer andere bronnen onvoldoende zijn om aan de vraag te voldoen. De norm van artikel 5 voor de gasinfrastructuur van de SoS-verordening is gebaseerd op een N-1 situatie waarmee per definitie een verstoring is van de gaslevering wegens onbeschikbaarheid van de grootste capaciteitsbron (UGS Norg) wordt verondersteld. Dit is ook in overeenstemming met de definitie van strategische opslag in de SoS-verordening, waarin naast een formele noodsituatie tevens wordt verwezen naar situaties van grote voorzieningsschaarste en leveringsverstoring. Daarmee is PGI Alkmaar dus beschikbaar. Daarnaast is PGI Alkmaar voor zover NAM bekend op dit moment tijdelijk, alleen voor 2026, aangewezen als noodvoorraad. De Kamerbrief van 14 juli 2025 (pagina 4)9 vermeldt dat de definitieve omvang van de noodvoorraad nog niet vastligt en jaarlijks door de Minister zal worden vastgesteld. Het is derhalve niet zeker dat PGI Alkmaar voor de periode na 2026 ook als noodvoorraad zal worden aangewezen of onder welke voorwaarden en dergelijke aanwijzing plaats zal vinden. Kortom, volgens NAM is PGI Alkmaar beschikbaar en dient deze te worden meegenomen in de leveringszekerheidsanalyse en capaciteitsbalans.		

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
NAM	6.5	Geen extra LNG winteraanbod meegenomen: GTS constateert terecht dat Nederland in belangrijke mate afhankelijk is van import van gas en specifiek van LNG. Tevens constateert GTS dat de Europese alsook de Nederlandse LNG-importinfrastructuur de afgelopen jaren aanzienlijk is toegenomen en het wereldwijde aanbod van LNG groeit. Desondanks gaat GTS in haar basisscenario ook voor een koud jaar uit van een vlak LNG-aanbodprofiel in Nederland. Tegelijkertijd meldt GTS: "In de variant waarin de levering van LNG plaatsvindt met een seizoensprofiel, is er een lagere benodigde vulgraad van 83 TWh." Dit in vergelijking met het basisscenario dat van 103 TWh uitgaat. Hiermee staat één enkele en zeer conservatieve aanname van GTS aan de basis van een verschil van 20 TWh aan benodigd opgeslagen volume. Dat deze aanname te conservatief is, wordt duidelijk wanneer naar het Verenigd Koninkrijk, België en Frankrijk wordt gekeken. GTS stelt zelf vast dat deze landen in de winter meer LNG-volumes ontvangen dan in de zomer. Dat dit momenteel niet ook al het geval is voor Nederland wordt ook veroorzaakt door de te hoge vulverplichtingen van gasbergingen in Nederland waardoor de gasvraag in de zomer wordt verhoogd en de vraag naar LNG in de winter verlaagd. GTS zou dan ook rekening moeten houden met de maximaal beschikbare LNG importcapaciteit in Nederland en daarmee extra winteraanbod (een seizoensprofiel met hogere import volumes in een koude winter) als basis aan moeten nemen.	LNG: Zie toelichting bij 1.3 België: Betreft een bruto/netto verschil dat niet duidelijk was toegelicht, verdere toelichting en verwerking is te vinden bij 3.3.3. VK: Zie toelichting bij 3.2.1	Ter verduidelijking is de tekst in het overzicht leveringszekerheid in het uitgangspunt over België aangepast.
		Specifieker gaat GTS in haar rapport in paragraaf 3.6.5 uit van een netto maximaal importvolume uit België van 105 TWh. Echter GTS geeft zelf ook aan dat het importvolume uit België in de afgelopen jaren varieerde tussen de 60 en 130 TWh. Zonder duidelijke onderbouwing, neemt GTS ook hier een conservatieve aanname, die niet voortkomt uit wet- en regelgeving, met grote verschillen tot gevolg. Een vergelijkbare aanname ziet NAM in paragraaf 3.6.6 voor het Verenigd Koninkrijk. Hier merkt GTS op dat er ruimte is in de LNG-terminals in de UK voor seizoensflexibiliteit, om vervolgens aan te nemen dat in winterperiodes geen additionele LNG-volumes zullen worden ingevoerd vanuit de UK. NAM ziet onvoldoende basis voor de conservatieve grondslag waarvoor hier wordt gekozen, en vraagt GTS om uit te gaan van daadwerkelijk beschikbare technische capaciteit van LNG-terminals en andere relevante infrastructuur. Ook PwC merkt in haar rapport op dat de technische beschikbare LNG-invoercapaciteit aanzienlijk hoger ligt en mogelijk meer seizoensflexibiliteit biedt dan verondersteld. Daarmee zou GTS aansluiten op de methodologie uit de SoS-verordening, die voorschrijft dat bij gebruik van de N-1 infrastructuurnorm de maximale technisch beschikbare capaciteit in beschouwing moet worden genomen. NAM is daarom van mening dat in het basisscenario zou moeten worden uitgegaan van de volledig beschikbare LNG-importcapaciteit en daarmee extra LNG-winteraanbod (een LNG- importseizoensprofiel).		

Vervolg op volgende pagina

Consultatiematrix vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
NAM	6.6	Aangenomen benodigde seizoensflexibiliteit voor buitenland te hoog: Het lijkt erop dat GTS een hogere seizoensflexibiliteit voor levering aan Duitsland aanneemt dan aannemelijk is en dan uit de realisaties blijkt. GTS neemt een export van dus dat GTS een wintervolume van 100 TWh aanneemt. Inclusief L-gas (ca 29 TWh in winter voor Duitsland en Frankrijk) resulteert dat in circa 190 TWh totale export aan Duitsland in een koud jaar, waarvan 2/3 (is 127 TWh) in de winter. Echter de Duitse TSO's verenigd in de FNB vermeldt een 60 – 80 TWh historische winterexport van Nederland naar Duitsland (op pagina 13 van het Duitse Leveringszekerheid rapport van “2026-05-29_FNB-Gas_Bericht-zur- Versorgungssicherheit-2026”). Daarmee is het door GTS aangenomen wintervolume erg hoog en niet in lijn met de buitenlandse prognoses die GTS aanvoert als reden voor de aanname. NAM vraagt GTS te motiveren waarom een dergelijke hoge aanname wordt voorgesteld voor export volumes aan Duitsland in een koud jaar. GTS neemt verder aan dat zowel voor beschermde als niet-beschermde afnemers in Duitsland wintervolume en capaciteit geleverd moet worden en afschakeling niet toegestaan is in extreme omstandigheden. In de EU-gasleveringsnorm berekeningen van GTS is ongeveer 1/3 van de berekende benodigde volumes en capaciteit specifiek voor het buitenland. De EU-regulering vereist dit soort solidariteit slechts onder strikte voorwaarden, waaraan ons inziens niet voldaan is. Lidstaten zijn ten principale eerst zelf verantwoordelijk voor het organiseren van leveringszekerheid voor hun beschermde afnemers, andere lidstaten moeten alleen helpen als ze dat kunnen op het moment dat een noodsituatie ontstaat. Dit vereist niet dat Nederland op voorhand kosten moet gaan maken voor een mogelijk verzoek tot hulp voor beschermde of niet-beschermde afnemers in het buitenland. We stellen voor dat GTS voor de capaciteitsbalans, gasleveringsnorm en vulgraad geen extra wintervraag uit het buitenland aan neemt, in lijn met de realisaties van de laatste berekend, waarvan 5,6 TWh voor het buitenland. jaren. Hiermee worden ook dubbeltellingen voorkomen ten opzichte van de door de betrokken landen zelf hiervoor aangehouden voorraden.	Het door NAM genoemde 29 TWh L-gas export betreft een volume voor het gehele gasjaar, niet enkel het volume in de winter. GTS heeft navraag gedaan bij FNB over de historische winterexport in het door NAM genoemde rapport. FNB gaf hierbij aan dat de cijfers in deze grafiek de H-gas export weergeven. L-gas export, in 2025/2026 met een volume van 38 TWh in de winter, is niet in de grafiek meegenomen. GTS ziet dat het totale exportvolume, in de relatief zachte winters die beschouwd worden in het FNB rapport, in lijn is met de aannames die GTS hanteert voor het overzicht leveringszekerheid. Verdere toelichting bij 3.2.2	
	6.7	Eems Energy Terminal (EET) mogelijk gedeeltelijk beschikbaar: Het GTS Rapport neemt aan dat de LNG EET van 1 september 2027 tot 1 juni 2028 (9 maanden) niet beschikbaar is. Op dit moment bestaat de EET uit de combinatie van twee FSRU's (de Eemshaven LNG Installatie van Exmar en de Igloo van Energos). GTS verwijst naar de brief van 28 mei 2026, waarin uit het toetsingskader (pagina 1) volgt dat een ombouw nodig is van één bestaande LNG-carrier naar een FSRU-schip omdat EET heeft besloten na 1 sept 2027 beide FSRU schepen bij Exmar te huren. Het is niet evident dat de huidige FSRU Eemshaven LNG Installatie in zijn geheel onbeschikbaar is tussen 1 september 2027 en 1 juni 2028. NAM verzoekt GTS duidelijk te maken of beide FSRU's onbeschikbaar zullen zijn of enkel de Igloo en wat dit voor de maximale omvang aan LNG-import in die periode betekent. Tevens verzoekt NAM, in het geval de onbeschikbaarheid tevens de huidige FSRU van Exmar betreft, te verduidelijken of maatregelen mogelijk zijn om de bestaande FSRU van Exmar voor de winter van 2027 (zoveel mogelijk) beschikbaar te houden.	Zie toelichting bij 3.3.1	
	6.8	LNG Peakshaver capaciteit mogelijk te laag: Op de website van LNG Peakshaver staat vermeld dat deze installatie een capaciteit heeft van 1,3 miljoen m3 per uur en een werkvolume van 78 miljoen m3. Omgerekend met een Gross Heating Value van 40 MJ/m3 is dat een capaciteit van 14,4 GW per uur met een werkvolume van 866 GWh (60 uur). Echter in de capaciteitsbalans (GTS Rapport pagina 34, figuur 20) wordt de LNG Peakshaver slechts met een capaciteit van 8,3 GW meegenomen. NAM verzoekt GTS toe te lichten waarom slechts 8,3 GW van de door de LNG Peakshaver vermelde 14,4 GW capaciteit wordt meegenomen in de capaciteitsbalans.	De genoemde 1,3 miljoen m3 per uur op de website van de LNG-peakshaver betreft verouderde informatie. GTS past de website aan. De huidige uitzendcapaciteit via de LNG-tanks bedraagt tegenwoordig 8,3 GW en vormt daarmee een separate en specifieke lokale bron op de Maasvlakte bij het uiteinde van het G-gas netwerk.	Reactie heeft niet geleid tot aanpassing van het Overzicht Leveringszekerheid. De website met informatie over de LNG-peakshaver is geüpdate en bevat nu de juiste informatie.

Vervolg op volgende pagina

[Consultatiematrix](#) vervolg vorige pagina

Partij	Nummer	Consultatiereactie	Reactie GTS	Wijze van verwerking
NAM	6.9	Impact van gasprijs op de vraag naar gas niet meegenomen: GTS beschrijft in paragraaf 2.5.2.2 dat ten aanzien van seizoensflexibiliteit “is uitgegaan van een gasvraag zonder een vraagreductie die het gevolg is van (tijdelijke) krapte in het aanbod en/of hoge energieprijzen”. NAM verwijst naar het PWC Rapport waarin op pagina 30 gewezen wordt op de conservatieve en statische aanname van GTS wanneer geen rekening wordt gehouden met vraagreductie die optreedt bij hogere prijzen, waardoor het vuladvies te ruim wordt gesteld. NAM verzoekt GTS daarom rekening te houden met vraagreductie door een redelijke prijselasticiteit mee te nemen in een koude winter.	Zie toelichting bij 2.2	
	6.10	Linepack is niet meegenomen: NAM vraagt of GTS kan toelichten of de capaciteitsbalans analyse is uitgevoerd op dagbasis of op uur basis. GTS heeft in haar capaciteitsbalans geen aanbod van linepack opgenomen. Linepack kan voor een korte periode (binnen de dag) een aanzienlijke capaciteit leveren. NAM verzoekt GTS toe te lichten hoeveel linepack beschikbaar is en deze mee te nemen in de capaciteitsbalans analyse indien deze op uur basis is uitgevoerd.	De analyse die GTS uitvoert is op uurbasis. Voor het bepalen van de piekcapaciteitsvraag op uurbasis is rekening gehouden met capaciteit van de temperatuurafhankelijke linepack in onze modellen. De vraag die opgenomen is in het overzicht leveringszekerheid is dus gecorrigeerd voor de verwachte inzet van linepack.	Explicietere toelichting dat analyse capaciteitsbalans op uurbasis wordt verwerkt.
	6.11	Berekende benodigde vulgraad is te hoog en niet transparant In paragraaf 4.4.1 van het GTS Rapport wordt door GTS een “benodigde vulgraad” berekend van 103 TWh. Het valt NAM op dat deze vulgraad hoog is in relatie tot de omvang van het totale gasverbruik in Nederland. Op basis van de in paragraaf 2.5.1 vermelde verdeling van het totale gasverbruik in Nederland (2/3 in de winterperiode en 1/3 in de zomerperiode) zou een vulling van de gasbergingen met ongeveer 1/6 van het jaarverbruik leiden tot een vlak profiel in zomer en winter. Met een totaal jaarlijks gasverbruik in Nederland van 326 TWh zou een benodigde vulgraad van rond de 54 TWh (1/6 van het jaarverbruik) voor Nederland te verwachten zijn. De aannames die GTS heeft gedaan om de specifieke benodigde vulgraad van 103 TWh te berekenen zijn niet transparant en NAM verzoekt GTS daarom om een onderbouwing van de berekening. Specifiek verzoekt NAM daarbij duidelijk te maken welke aannames worden gedaan ten aanzien van: ▶ Het deel van de vulgraad dat gerelateerd is aan volume of flexibiliteitsbehoefte voor het gasverbruik in Nederland dan wel het buitenland. Hierbij zou ook moeten worden besproken of dit niet tot dubbeltelling leidt ten opzichte van de aannames in de omliggende landen en tevens waarom het meenemen van de (volledige en conservatief aangenomen) behoefte in het buitenland volgens de regelgeving vereist is. ▶ De aannames voor levering van volume en flexibiliteit uit import (LNG en pijpleidingen). ▶ Een onderverdeling van de vulgraad naar benodigde volumes H-gas en L-gas. NAM verzoekt GTS daarbij ook een beschrijving te geven van de verwachte omvang en afbouw van de L-gas markt.	GTS erkent dat de berekening van de benodigde vulgraad transparant moet zijn. De benadering op basis van gemiddeld Nederlands jaarverbruik geeft slechts een indicatie van binnenlandse seizoensflexibiliteit en houdt geen rekening met een koude winter, grensoverschrijdende interacties, L-gas/H-gasverschillen en de gehanteerde aannames over import en export. Het Overzicht Leveringszekerheid wordt opgesteld binnen de context van de Noordwest-Europese gasmarkt en omvat daarom ook relevante grenspunten en interactie met buurlanden. GTS zal in de finale versie waar mogelijk een nadere uitsplitsing geven van de benodigde vulgraad naar binnenland/buitenland en H-gas/L-gas, en de belangrijkste aannames voor import, opslag en seizoensflexibiliteit verduidelijken.	Uitsplitsing tussen binnenland en buitenland en tussen H-gas en L-gas wordt opgenomen.
	6.12	Conclusie: NAM constateert dat GTS zeer conservatieve aannames voorstelt en daarmee de benodigde vulgraad en seizoensflexibiliteit uit gasbergingen te hoog inschat. Deze conservatieve aannames leiden tot onnodig beslag op de gasopslagen en hoge maatschappelijke kosten voor het vullen van gasopslagen die waarschijnlijk gedragen moeten worden door alle gasgebruikers (consumenten en bedrijfsleven). NAM verzoekt GTS gemotiveerd te reageren op deze zienswijze en haar aannames en conclusies te herzien op basis van deze reactie van NAM.	GTS neemt kennis van de conclusie van NAM, maar onderschrijft niet dat de analyse is gebaseerd op onnodig conservatieve aannames. De gehanteerde uitgangspunten zijn bedoeld om op realistische wijze te beoordelen welke middelen en volumes met voldoende zekerheid beschikbaar zijn voor leveringszekerheid in een koude winter. GTS zal de belangrijkste aannames en hun invloed op de uitkomsten transparanter toelichten en feitelijke onjuistheden in de consultatiereactie waar nodig adresseren. De afzonderlijke punten van NAM worden in de voorgaande reacties behandeld.	Reactie heeft niet geleid tot aanpassing.

Colofon

Ontwerp

N.V. Nederlandse Gasunie, Groningen
i.s.m. LeinDizein Grafische Vormgeving

Gepubliceerd door

Gasunie Transport Services B.V.
Postbus 181
9700 AD Groningen
Nederland

Telefoon +31 50 521 22 50
E-mail: info@gastransport.nl
Internet: www.gasunietransportservices.com

